

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

zo 17. októbra 2013*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Poľnohospodárstvo — Nariadenie (ES) č. 21/2004 — Systém identifikácie a registrácie oviec a kôz — Povinnosť individuálnej elektronickej identifikácie — Povinnosť viesť register v chove — Platnosť — Charta základných práv Európskej únie — Sloboda podnikania — Proporcionalita — Rovnosť zaobchádzania“

Vo veci C-101/12,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Verwaltungsgericht Stuttgart (Nemecko) z 9. februára 2012 a doručený Súdnemu dvoru 27. februára 2012, ktorý súvisí s konaním:

Herbert Schaible

proti

Land Baden-Württemberg,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory T. von Danwitz, sudcovia E. Juhász (spravodajca), A. Rosas, D. Šváby a C. Vajda,

generálny advokát: N. Wahl,

tajomník: K. Malaček, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 7. marca 2013,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- H. Schaible, v zastúpení: M. Winkelmüller, Rechtsanwalt,
- Land Baden-Württemberg, v zastúpení: C. Taubald, Rechtsanwältin,
- francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues a C. Candat, splnomocnení zástupcovia,
- holandská vláda, v zastúpení: B. Koopman a C. Wissels, splnomocnené zástupkyne,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna a M. Szpunar, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

— Rada Európskej únie, v zastúpení: P. Mahnič Bruni, Z. Kupčová a R. Wiemann, splnomocnené zástupkyne,

— Európska komisia, v zastúpení: G. von Rintelen a B. Burggraaf, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 29. mája 2013,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka platnosti článku 3 ods. 1, článku 4 ods. 2, článku 5 ods. 1 a článku 9 ods. 3 prvého pododseku nariadenia Rady (ES) č. 21/2004 zo 17. decembra 2003, ktorým sa ustanovuje systém na identifikáciu a registráciu oviec a kôz a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1782/2003 a smernice 92/102/EHS a 64/432/EHS (Ú. v. EÚ L 5, s. 8; Mim. vyd. 03/042, s. 56), zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 933/2008 z 23. septembra 2008 (Ú. v. EÚ L 256, s. 5, ďalej len „nariadenie č. 21/2004“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánom Schaiblem a Land Baden-Württemberg (Spolková krajina Bádensko-Württembersko), ktorého predmetom je zlučiteľnosť uvedených ustanovení s primárnym právom Únie.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Podľa článku 1 a článku 3 ods. 1 písm. c) smernice Rady 90/425/EHS z 26. júna 1990, ktorá sa týka veterinárnych a zootecnických kontrol uplatniteľných na obchod v rámci Únie s niektorými živými zvieratami a výrobkami s cieľom dokončenia vnútorného trhu (Ú. v. ES L 224, s. 29; Mim. vyd. 03/010, s. 138), sa vyžaduje zrušenie uvedených kontrol na hraniciach medzi členskými štátmi, aby sa zvieratá identifikovali v súlade s požiadavkami predpisov Únie a boli registrované spôsobom umožňujúcim vysledovať pôvodnú alebo tranzitnú farmu, stredisko alebo organizáciu.
- 4 Odôvodnenia 1, 3, 7 a 11 nariadenia č. 21/2004 znejú:

„(1) Podľa článku 3 odsek 1 písm. c) [smernice 90/425/EHS] zvieratá na obchod v rámci Spoločenstva sa musia identifikovať v súlade s požiadavkami pravidiel Spoločenstva a musia byť registrované takým spôsobom, aby sa dal určiť pôvodný alebo prechodný chov, stredisko ako organizácia. ...

...

(3) Pravidlá týkajúce sa identifikácie a registrácie oviec a kôz sú stanovené predovšetkým v smernici [Rady 92/102/EHS z 27. novembra 1992 o identifikácii a registrácii zvierat (Ú. v. ES L 355, s. 32; Mim. vyd. 03/013, s. 232)]. Pokiaľ ide o ovce a kozy, skúsenosti a najmä kríza spôsobená slintačkou a krívačkou ukázali, že vykonávanie smernice 92/102/EHS nie je uspokojivé a treba ho zlepšiť. Preto je potrebné stanoviť prísnejšie a špecifické pravidlá, ako už boli stanovené pre hovädzí dobytok nariadením (ES) č. 1760/2000 Európskeho parlamentu a Rady zo 17. júla 2000, ktorým sa ustanovuje systém na identifikáciu a registráciu hovädzieho dobytku [o označovaní hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 820/97 (Ú. v. ES L 204, s. 1; Mim. 03/030, s. 248)].

...

(7) V roku 1998 Komisia realizovala veľkoplošný projekt elektronickej identifikácie zvierat (IDEA) a jeho záverečná správa sa dokončila 30. apríla 2002. Projekt preukázal, že podstatné zlepšenie identifikačných systémov oviec a kôz sa musí dosiahnuť použitím elektronických identifikátorov pre tieto zvieratá za predpokladu, že sa splnia určité podmienky ohľadne sprievodných opatrení.

...

(11) V členských štátoch s relatívne malou populáciou oviec a kôz zavedenie elektronickeho identifikačného systému nemusí byť celkom odôvodnené, a preto bude racionálne umožniť takýmto členským štátom, aby vytvorenie takéhoto systému bolo voliteľné. Musí sa tiež uskutočniť zabezpečenie rýchleho postupu na prispôbenie demografických limitných úrovní, pod ktorými môže byť voliteľná elektronickej identifikácia.“

5 Článok 1 ods. 1 nariadenia č. 21/2004 stanovuje:

„Každý členský štát ustanoví systém na identifikáciu a registráciu oviec a kôz v súlade s ustanoveniami tohto nariadenia.“

6 Podľa článku 3 ods. 1 uvedeného nariadenia:

„Systém na identifikáciu a registráciu zvierat musí obsahovať tieto prvky:

- a) prostriedky na identifikáciu každého zvierata,
- b) aktualizované registre vedené v každom chove,
- c) sprievodné doklady,
- d) ústredný register alebo počítačovú databázu.“

7 Článok 4 toho istého nariadenia znie takto:

„1. Všetky zvieratá narodené v chove pred 9. júlom 2005... musia byť identifikované v súlade s odsekom 2 v rámci obdobia, ktoré určí členský štát od narodenia zvierata, a v každom prípade predtým, ako zviera opustí chov, na ktorom sa narodilo. ...

Na základe výnimky členský štát môže predĺžiť túto lehotu, ktorá však nesmie presiahnuť deväť mesiacov u zvierat chovaných v extenzívnych podmienkach alebo v podmienkach farmárčenia na voľnom priestranstve. Príslušný členský štát musí informovať Komisiu o udelení výnimky. Ak je to potrebné, vykonávacie pravidlá môžu byť stanovené v súlade s postupom uvedeným v článku 13 [ods.] 2.

2.

- a) Zvieratá sa musia identifikovať pomocou prvého prostriedku identifikácie, ktorý spĺňa požiadavky oddielov A.1 až A.3 prílohy,
- b) pomocou druhého prostriedku identifikácie schváleného príslušným orgánom a vyhovujúceho technickým charakteristikám vymenovaným v oddiele A.4 prílohy.
- c) Do termínu uvedeného v článku 9 [ods.] 3 môže byť však druhý prostriedok identifikácie nahradený systémom stanoveným v oddiele A.5 prílohy, s výnimkou prípadu zvierat zainteresovaných do obchodu v rámci Spoločenstva....

3. U zvierat určených na zabitie pred dosiahnutím veku 12 mesiacov, ktoré nie sú určené na obchod v rámci Spoločenstva ani na vývoz do tretích krajín, môže príslušný orgán schváliť identifikačnú metódu opísanú v oddiele A.7 prílohy ako alternatívu prostriedkov identifikácie spomenutých v odseku 2.

...“

- 8 Podľa článku 5 ods. 1 nariadenia č. 21/2004 vedie každý držiteľ zvierat okrem dopravcov aktualizovaný register obsahujúci aspoň informácie vymenované v oddiele B prílohy tohto nariadenia.
- 9 Článok 9 ods. 3 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Od 31. decembra 2009 je elektronická identifikácia podľa návodov uvedených v odseku 1 a v súlade s príslušnými ustanoveniami oddielu A prílohy povinná pre všetky zvieratá.

Členské štáty, v ktorých je celkový počet oviec a kôz 600 000 alebo menej, však môžu urobiť aj voliteľnú elektronickú identifikáciu pre zvieratá, ktoré nie sú zapojené do obchodu v rámci Spoločenstva.

Členské štáty, v ktorých je celkový počet kôz 160 000 alebo menej, môžu urobiť takúto voliteľnú elektronickú identifikáciu pre kozy, ktoré nie sú zapojené do obchodu v rámci Spoločenstva.“

- 10 Oddiel A prílohy nariadenia č. 21/2004, na ktorý odkazuje jeho článok 4 týkajúci sa individuálnej identifikácie, určuje prostriedky identifikácie a predovšetkým stanovuje, že tieto prostriedky musia byť vyhotovené tak, aby zabezpečili aspoň jednu viditeľnú a jednu elektronicky čitateľnú značku, ako aj vlastnosti, informácie poskytované prostredníctvom kódov, ktoré obsahujú tieto prostriedky identifikácie, kritériá, ktoré musia prvý a druhý prostriedok identifikácie spĺňať, a technické kritériá elektronických identifikátorov.
- 11 Oddiel B prílohy nariadenia č. 21/2004, na ktorý sa odkazuje v jeho článku 5 týkajúcom sa registra v chove, vymenúva minimálne informácie, ktoré musí tento register obsahovať.

Nemecké právo

- 12 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že vnútroštátne právne predpisy prijaté v súlade s nariadením č. 21/2004 stanovujú, že každé zviera musí byť individuálne identifikované dvomi prostriedkami identifikácie a 12-číselným kódom. Týmito dvomi identifikačnými prostriedkami sú ušná značka s čiernym písmom na žltom pozadí a elektronický identifikátor v podobe ušnej značky alebo bachorového bolusu.
- 13 Individuálne označenia zvierat musia byť tiež zapísané do registra v chove, ktorý obsahuje okrem iného identifikačný kód chovu, v prípade zvierat opúšťajúcich chov identifikačný kód chovu určenia, v prípade zvierat prichádzajúcich do chovu identifikačný kód chovu, z ktorého sa zviera priviezlo, identifikačný kód zvieratá, rok narodenia a dátum identifikácie, ak zviera v chove uhynulo, mesiac a rok uhynutia zvieratá v chove, ako aj plemeno a genotyp, ak sú známe.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 14 Pán Schaible, chovateľ oviec, ktorý má 450 bahníc, podal žalobu na vnútroštátny súd, ktorou sa domáhal, aby súd určil, že sa naňho nevzťahuje povinnosť vykonávať identifikáciu svojich zvierat a ich individuálnu elektronickú identifikáciu ani povinnosť viesť register v chove v zmysle nariadenia č. 21/2004.

- 15 Spolková krajina Bádensko-Württembersko navrhla túto žalobu zamietnuť.
- 16 Vzhľadom na pochybnosti, pokiaľ ide o platnosť niektorých ustanovení nariadenia č. 21/2004, Verwaltungsgericht Stuttgart rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Je povinnosť... identifikovať každé zviera podľa článku 3 ods. 1 a článku 4 ods. 2 nariadenia... č. 21/2004;
  2. povinnosť... elektronicky identifikovať každé zviera podľa článku 9 ods. 3 prvého pododseku nariadenia... č. 21/2004...;
  3. povinnosť... viesť register v chove podľa článku 5 ods. 1 v spojení s oddielom B bodom 2 prílohy nariadenia... č. 21/2004

zlučiteľná s nadradeným právom Únie, a teda platná?“

O návrhu na opätovné otvorenie ústnej časti konania

- 17 Listom doručeným do kancelárie Súdneho dvora 8. júla 2013 pán Schaible navrhol opätovné otvorenie ústnej časti konania a tvrdil, že Súdny dvor nemá dostatok informácií o dvoch bodoch tvrdenia Rady Európskej únie a Komisie, ktoré môžu predstavovať podstatné skutočnosti nevyhnutné na vydanie rozsudku.
- 18 Pán Schaible jednak tvrdí, že na rozdiel od toho, čo tieto inštitúcie uviedli na pojednávaní, a ako to vyplýva z návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zdraví zvierat [COM(2013) 260 final], neplánuje sa žiadna legislatívna zmena na účely rozšírenia individuálnej elektronickej identifikácie aj na ošípané. Ďalej poznamenáva, že z uvedeného návrhu nariadenia možno vyvodíť, že Komisia už nepovažuje elektronické a individuálne identifikácie za nevyhnutné na účinný boj s nákazami zvierat a vzhľadom na to, že si je vedomá technických ťažkostí spojených s elektronickou identifikáciou zvierat, ktoré ešte treba prekonať, plánuje ešte pred začatím vývoja integrovaných elektronických systémov zjednodušujúcich vysledovanie zvierat vypracovať analýzy vykonateľnosti a posúdenie vplyvov.
- 19 Súdny dvor môže podľa článku 83 svojho rokovacieho poriadku kedykoľvek po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť o opätovnom začatí ústnej časti konania, najmä ak usúdi, že nemá dostatok informácií, alebo ak účastník konania uviedol po skončení tejto časti konania novú skutočnosť, ktorá môže mať rozhodujúci vplyv na rozhodnutie Súdneho dvora, alebo ak sa má vo veci rozhodnúť na základe tvrdenia, o ktorom sa nemali možnosť vyjadriť účastníci konania alebo subjekty oprávnené podľa článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie.
- 20 V danom prípade sa Súdny dvor po vypočutí generálneho advokáta domnieva, že má k dispozícii všetky podklady potrebné na to, aby rozhodol, a že z návrhu pána Schaibleho nevyplýva ani žiadna nová skutočnosť, ktorá môže mať rozhodujúci vplyv na rozsudok, ktorý sa má vydať, ani žiadne tvrdenie, na základe ktorého sa má vec rozhodnúť a účastníci konania sa ešte nemali možnosť o ňom vyjadriť.
- 21 Za týchto podmienok treba odmietnuť návrh pána Schaibleho na opätovné otvorenie ústnej časti konania.

O prejudiciálnych otázkach

- 22 Svojimi otázkami vnútroštátny súd v podstate žiada Súdny dvor, aby posúdil platnosť článku 3 ods. 1, článku 4 ods. 2, článku 5 ods. 1 a článku 9 ods. 3 prvého pododseku, ako aj oddielu B bodu 2 prílohy nariadenia č. 21/2004 z pohľadu slobody podnikania a zásady rovnosti zaobchádzania.
- 23 Podľa vnútroštátneho súdu povinnosti, ktoré boli uložené chovateľom oviec a kôz na základe uvedených ustanovení nariadenia č. 21/2004, a teda individuálna identifikácia zvierat, ich individuálna elektronická identifikácia a vedenie aktualizovaného registra (ďalej len „sporné povinnosti“), môžu jednak porušovať článok 16 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ktorý zakotvuje slobodu podnikania, a to z dôvodu neprimeraného zásahu do práv uvedených chovateľov, a jednak byť diskriminačné.
- O slobode podnikania*
- 24 Článok 16 Charty stanovuje, že sloboda podnikania sa uznáva v súlade s právom Únie.
- 25 Ochrana poskytnutá uvedeným článkom 16 zahŕňa slobodu vykonávať hospodársku alebo obchodnú činnosť, zmluvnú slobodu a slobodnú hospodársku súťaž, čo vyplýva aj z vysvetliviek k tomuto článku, ktoré sa majú podľa článku 6 ods. 1 tretieho pododseku ZEÚ a článku 52 ods. 7 Charty zohľadniť pri jej výklade (pozri rozsudok z 22. januára 2013, Sky Österreich, C-283/11, bod 42).
- 26 Ustanovenia nariadenia č. 21/2004, o ktoré ide vo veci samej, ukladajú chovateľom oviec a kôz povinnosti týkajúce sa individuálnej elektronickej identifikácie zvierat a vedenia aktualizovaného registra v chove. Uvedené ustanovenia tak môžu v prípade chovateľov zvierat určených na obchodné účely obmedzovať výkon slobody podnikania.
- 27 Článok 52 ods. 1 Charty však pripúšťa, že výkonu práv a slobôd, ako je sloboda podnikania, možno klásť obmedzenia, ale musia byť stanovené zákonom, rešpektovať podstatu týchto práv a slobôd a – pri dodržaní zásady proporcionality – byť nevyhnutné a skutočne zodpovedať cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Európskou úniou, alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. novembra 2010, Volker und Markus Schecke a Eifert, C-92/09 a C-93/09, Zb. s. I-11063, bod 65, ako aj Sky Österreich, už citovaný, bod 48).
- 28 Podľa judikatúry Súdneho dvora sloboda podnikania nepredstavuje absolútne privilégium. Môže byť predmetom širokej škály zásahov verejnej moci, ktoré sú schopné vo verejnom záujme obmedziť výkon hospodárskej činnosti (pozri v tomto zmysle rozsudky Sky Österreich, už citovaný, body 45 a 46 a citovanú judikatúru).
- 29 Pokiaľ ide o zásadu proporcionality, je potrebné pripomenúť, že podľa judikatúry Súdneho dvora vyžaduje, aby akty Únie neprekračovali hranice toho, čo je primerané a nevyhnutné na uskutočnenie legitímnych cieľov sledovaných predmetnou právnou úpravou, pričom ak sa ponúka výber medzi viacerými primeranými opatreniami, je potrebné prikloniť sa k najmenej obmedzujúcemu a spôsobene zásahy nesmú byť neprimerané vo vzťahu k sledovaným cieľom (rozsudky z 8. júla 2010, Afton Chemical, C-343/09, Zb. s. I-7027, bod 45; z 23. októbra 2012, Nelson a i., C-581/10 a C-629/10, bod 71, ako aj Sky Österreich, už citovaný, bod 50).
- 30 Pokiaľ ide najprv o ciele nariadenia č. 21/2004 a otázku, či ich možno dosiahnuť prostriedkami zavedenými týmto nariadením, treba najprv pripomenúť jeho odôvodnenia 1 a 3, z ktorých vyplýva, že normotvorca Únie sa snaží v kontexte vytvorenia vnútorného trhu s týmito zvieratami a výrobkami z nich o zabránenie možnému šíreniu nákazlivých chorôb, predovšetkým slintačky a krívačky, ktoré v roku 2001 spôsobili krízu oviec a kôz.

- 31 V čase prijatia nariadenia č. 21/2004 ešte riziká nákaz oviec a kôz neboli odstránené a nebolo dokončené vytvorenie vnútorného trhu v tejto oblasti.
- 32 Na účely zabezpečenia riadneho fungovania trhu so zvieratami a s výrobkami z nich odstránila smernica 90/425 veterinárne a zootechnické prekážky rozvoja obchodu vnútri Spoločenstva. Podľa článku 1 a článku 3 ods. 1 písm. c) tejto smernice si zrušenie kontrol na hraniciach medzi členskými štátmi vyžaduje identifikáciu zvierat v súlade s požiadavkami predpisov Únie a registráciu takým spôsobom, aby sa dal určiť pôvodný alebo prechodný chov, stredisko alebo organizácia.
- 33 Najprv bola identifikácia a registrácia oviec a kôz upravená smernicou 92/102. Tento systém sa zakladal na identifikácii zvierat v chove. Podľa článku 4 ods. 1 písm. b) tejto smernice musel každý chovateľ hospodárskych zvierat viesť register o počte oviec a kôz prítomných na jeho hospodárstve každý rok a článok 5 ods. 3 smernice vyžadoval označenie oviec a kôz pomocou ušnej značky alebo tetovania tak, aby bolo ihneď zrejmé, z ktorého chovu zvieratá pochádzajú.
- 34 Po rozsiahlej nákaze slintačkou a krívačkou, ktorá sa vyskytla v roku 2001, sa však ukázalo, že uskutočnenie dvojitého cieľa prevencie epidémií postihujúcich ovce a kozy a vytvorenia vnútorného trhu s týmito zvieratami, ktorý by fungoval bez prekážok, možno dosiahnuť iba posilnením systému, ktorý bol vytvorený smernicou 92/102. V tejto súvislosti zaviedol normotvorca Únie prijatím nariadenia č. 21/2004 nový systém identifikácie a registrácie oviec a kôz.
- 35 Ochrana zdravia, boj proti nákazám a dobré životné podmienky predstavujú spojené ciele legitímneho všeobecného záujmu legislatívy Únie, tak ako dokončenie poľnohospodárskeho vnútorného trhu v danej oblasti (pozri v tomto zmysle, pokiaľ ide o ochranu zdravia, rozsudky zo 4. apríla 2000, Komisia/Rada, C-269/97, Zb. s. I-2257, bod 48, ako aj z 10. júla 2003, Booker Aquaculture a Hydro Seafood, C-20/00 a C-64/00, Zb. s. I-7411, bod 78, a pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat, rozsudky zo 17. januára 2008, Viamex Agrar Handel a ZVK, C-37/06 a C-58/06, Zb. s. I-69, bod 22, ako aj z 19. júna 2008, Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers a Andibel, C-219/07, Zb. s. I-4475, bod 27).
- 36 Po tomto konštatovaní treba ďalej preskúmať, či sú prostriedky zavedené nariadením č. 21/2004 vhodné na uskutočnenie týchto cieľov.
- 37 Systém zavedený uvedeným nariadením stanovuje individuálnu identifikáciu každého zvieratá pomocou dvoch identifikátorov. Až na niektoré výnimky sú týmito dvomi identifikátormi tradičná ušná značka a elektronické zariadenie v podobe elektronickej ušnej značky, bachorového bolusu, injektovateľného transpondéra alebo elektronickej značky na sponke, ktoré možno prečítať prostredníctvom špeciálnych čítačiek. Identifikácia každého zvieratá musí byť zaznamenaná v registri v chove. Okrem toho, keď zviera opúšťa chov, jeho presun musí byť zaznamenaný v jeho sprievodnom doklade. Navyše je každý členský štát povinný zriadiť ústredný register alebo počítačovú databázu o všetkých chovoch nachádzajúcich sa na jeho území a v pravidelných intervaloch robiť inventúru zvierat držaných v týchto chovoch.
- 38 Pán Schaible sa domnieva, že taký systém nie je vhodný na dosiahnutie cieľa spočívajúceho v kontrole nákaz. Navyše tvrdí, že tento systém je neefektívny, pretože okolo 5 % prostriedkov elektronickej identifikácie zvierat sa časom stratí alebo poškodí.
- 39 Treba konštatovať, že individuálna identifikácia zvierat umožňuje systém kontroly a vysledovateľnosti každého zvieratá, čo je dôležité v prípade masívnych nákaz. Pomocou elektronickeho prostriedku identifikácie je boj proti nákazlivým chorobám účinnejší, keďže zabezpečuje väčšiu vierohodnosť a vyššiu rýchlosť poskytnutia informácií.

- 40 Pokiaľ ide o povinnosť viesť register v každom chove, treba uviesť, ako to urobila francúzska vláda, že údaje zaznamenané identifikátormi musia byť zapísané do dokladu, ktorý možno rýchlo aktualizovať a na požiadanie jednoducho sprístupniť príslušným orgánom. Tento systém tak umožňuje zistiť pôvod každého zvieratá a jednotlivé miesta, ktorými zviera prešlo. V prípade nákazy sú tieto informácie zásadné na to, aby sa vypracovali presné epidemiologické štúdie, určili sa nebezpečné kontakty, ktoré by mohli rozšíriť chorobu, a tak sa príslušným orgánom umožnilo prijať nevyhnutné opatrenia na zabránenie šíreniu takejto nákazlivej choroby. V súvislosti s nákazami treba dodať, že podľa odôvodnenia 4 smernice Rady 2003/50/ES z 11. júna 2003, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 91/68/EHS, pokiaľ ide o sprísnenie kontrol premiestňovania oviec a kôz (Ú. v. ES L 169, s. 51; Mim. vyd. 03/039, s. 236), pohyby oviec v čase epidémie v roku 2001 prispeli v niektorých častiach Únie k značnému rozšíreniu slintačky a krívačky.
- 41 Pokiaľ ide o tvrdenia týkajúce sa technických nedostatkov systému identifikácie, táto disfunkcia ani za predpokladu, že percento prostriedkov elektronickej identifikácie prichytených na zvieratách, ktoré sa stratí alebo poškodí, môže dosiahnuť úroveň uvedenú pánom Schaiblem, nemôže sama osebe preukázať, že dotknutý systém je v celom rozsahu nevhodný.
- 42 Preto treba dospieť k záveru, že povinnosti vyplývajúce zo systému zavedeného nariadením č. 21/2004 sú vhodné na dosiahnutie cieľa kontroly nákaz a že sa nezistila žiadna skutočnosť, ktorá by mohla spochybniť účinnosť tohto systému v celom rozsahu.
- 43 Pokiaľ ide ďalej o otázku, či sú prostriedky zavedené nariadením č. 21/2004 nevyhnutné na dosiahnutie ním sledovaných cieľov, ako aj o otázku prípadnej neprimeranosti sporných povinností, treba preskúmať tri výhrady, ktoré uplatňuje pán Schaible.
- 44 Po prvé tvrdí, že pôvodný systém identifikácie chovu, ktorý umožňoval účinnú vysledovateľnosť pohybov zvierat a účinný boj proti nákazám, sa už v praxi osvedčil. Pán Schaible sa domnieva, že slintačka a krívačka v roku 2001 tento systém nespochybňuje, pretože príčiny tejto epidémie nespočívali v samotnom uvedenom systéme, ale v skutočnosti, že orgány nevykonávali kontroly dôkladne. Podľa neho preto nebolo nutné, aby normotvorca Únie zmenil pôvodný systém, pretože správne vykonávanie a uplatňovanie menej prísnych pravidiel stanovených smernicou 92/102 by postačovalo na zabezpečenie uskutočnenia sledovaných cieľov.
- 45 Po druhé pán Schaible tvrdí, že tieto povinnosti sú pre chovateľov zvierat príliš nákladné, a to nielen z dôvodu, že musia nakúpiť ďalší materiál, ako sú najmä transpondéry a čítačky, ale aj z dôvodu značnej prácnosti, ktorú si použitie tohto materiálu vyžaduje od chovateľov a špecialistov, a to aplikáciu transpondéra, kopírovanie kódov do registra v chove, vedenie registra, údržbu čítačiek, ako aj výdavky za zásahy špecialistov na informačné technológie a veterinárov.
- 46 Po tretie pán Schaible tvrdí, že sporné povinnosti sú nezlučiteľné so zásadami upravujúcimi dobré životné podmienky zvierat, pretože aplikácia transpondérov má za následok vysoký počet zranených zvierat. Pripomína, že podľa predchádzajúceho systému sa každému zvieratú aplikoval jediný identifikátor, čo umožnilo znížiť riziko zranenia o 50 %, a neelektronické ušné značky spôsobovali výrazne menej zápalov. Dodáva, že počas prežúvania alebo trávenia môže dôjsť k vylúčeniu bachorových bolusov a že elektronické identifikačné značky upevnené k členku zvierat plastovou bandážou môžu spôsobiť vyššie riziko zranenia.
- 47 V súvislosti so súdnym preskúmaním platnosti ustanovení nariadenia treba pripomenúť, že Súdny dvor pri posudzovaní proporcionality prostriedkov zavedených týmito ustanoveniami pripustil, že normotvorca Únie má pri výkone právomocí, ktorými disponuje, širokú mieru voľnej úvahy v oblastiach, ktoré si vyžadujú jeho voľbu politickej, hospodárskej alebo sociálnej povahy a v ktorých má vykonať komplexné posúdenie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. júna 2010, Vodafone a i., C-58/08, Zb. s. I-4999, body 51 a 52).

- 48 V oblasti poľnohospodárstva normotvorca Únie disponuje predovšetkým takouto širokou posudzovacou právomocou zodpovedajúcou politickej zodpovednosti, ktorú mu udeľujú články 40 ZFEÚ až 43 ZFEÚ. Preskúmanie Súdneho dvora sa preto obmedzuje na overenie, či normotvorca zjavne neprekročil medze svojej posudzovacej právomoci (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. marca 2011, *AJD Tuna*, C-221/09, Zb. s. I-1655, bod 80, a zo 14. marca 2013, *Agrargenossenschaft Neuzelle*, C-545/11, bod 43).
- 49 Aj v prípade neexistencie takej posudzovacej právomoci je normotvorca Únie povinný zakladať svoju voľbu na objektívnych kritériách a v rámci posúdenia obmedzení súvisiacich s jednotlivými opatreniami, ktoré prichádzajú do úvahy, musí preskúmať, či ciele sledované zvoleným opatrením môžu odôvodniť i značné negatívne dôsledky pre niektoré hospodárske subjekty (pozri v tomto zmysle rozsudok *Vodafone* a i., už citovaný, bod 53).
- 50 Treba však uviesť, že platnosť aktu Únie musí byť posudzovaná podľa skutkových a právnych okolností existujúcich v čase prijatia aktu a nemôže závisieť od retrospektívnych posúdení o stupni jeho účinnosti. Pokiaľ má normotvorca Únie posúdiť budúce účinky prijímanej právnej úpravy, hoci sa nedajú presne predvídať, jeho posúdenie možno kritizovať, iba ak je zjavne nesprávne z hľadiska skutočností, ktoré mu boli známe v čase prijatia predmetnej právnej úpravy (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. januára 2006, *Agrarproduktion Staebelow*, C-504/04, Zb. s. I-679, bod 38, a z 28. júla 2011, *Agrana Zucker*, C-309/10, Zb. s. I-7333, bod 45).
- 51 V tomto rámci sa preto musí uskutočniť preskúmanie Súdneho dvora týkajúce sa proporcionality dotknutých ustanovení nariadenia č. 21/2004.
- 52 Pokiaľ ide o uvádzanú vhodnú povahu predošlého systému, treba konštatovať, že s prihliadnutím na veterinárnu, nálezovú, hospodársku a sociálnu situáciu, ktorou sa vyznačovalo obdobie prípravy a okamih prijatia nariadenia č. 21/2004, normotvorca Únie sa správne domnieval, že hoci mohli byť pravidlá systému zavedeného smernicou 92/102 vykonané správnejšie, tieto pravidlá a systém bolo treba prepracovať.
- 53 Ako pripomenula Rada, počas nálezky v roku 2001 bolo potrebné pristúpiť k systematickej porážke viacerých miliónov zvierat z dôvodu neidentifikovaných oviec a chýbajúcej možnosti vysledovania, aby sa napokon zistilo, že veľký počet z nich nebol nakazený. Bolo nevyhnutné prijať rôzne opatrenia v Únii a zakázať na celom svete akýkoľvek vývoz hospodárskych zvierat, mäsa a živočíšnych výrobkov zo Spojeného kráľovstva. Tieto opatrenia viedli k značným stratám pre agropotravinársku oblasť, ako aj pre rozpočty členských štátov a Únie.
- 54 Z bodu 9 osobitnej správy Dvora audítorov č. 8/2004 týkajúcej sa riadenia a dohľadu Komisie nad opatreniami na boj proti slintačke a krívačke a súvisiacich výdavkov spolu s odpoveďami Komisie (Ú. v. EÚ C 54, 2005, s. 1) vyplýva, že pokiaľ ide iba o krízu v roku 2001, celková suma výdavkov deklarovaných členskými štátmi za odškodnenie porážok, zničenie zvieracích tiel, ako aj dezinfekciu chovov a zariadení dosiahla približne 2 693,4 milióna eur. Táto správa v bode 36 taktiež uvádza, že právna úprava Únie nevyžadovala individuálnu identifikáciu oviec a že ich hromadná identifikácia bola nedôsledná, čo brzdilo vysledovanie zvierat s podozrením na nákazu, a teda oneskorilo ich porážku.
- 55 Komisia okrem toho už pred rozšírením nálezky v roku 2001 začala v roku 1998 projekt IDEA koordinovaný Spoločným výskumným centrom Únie, ktorého záverečná správa sa dokončila 30. apríla 2002. Jedným zo zistení v záverečnej správe IDEA bolo, že rôzne choroby hospodárskych zvierat v rámci Únie svedčia o tom, že systémy identifikácie používané v danom období neboli dostatočne účinné a spoľahlivé na to, aby umožnili správne vysledovanie a veterinárnu kontrolu hospodárskych zvierat. Dôkladnejšia kontrola každého zvieraťa a jeho presunov sa považovala za otázku zásadného významu pre hygienickú kontrolu a dohľad nad chorobami, čo si vyžaduje možnosť vysledovať miesto,

na ktorom sa každé zviera v danom okamihu nachádza. K účinnejšiemu dohľadu nad každým zvieratom sa navrhla jediná identifikácia každého zvieraťa počas celého jeho života prostredníctvom elektronického identifikátora.

- 56 Odôvodnenie 7 nariadenia č. 21/2004 uvádza, že projekt IDEA preukázal, že podstatné zlepšenie identifikačných systémov oviec a kôz sa musí dosiahnuť použitím elektronických identifikátorov pre tieto zvieratá, za predpokladu, že sa splnia určité podmienky týkajúce sa sprievodných opatrení. Treba dodať, ako to správne uviedla Rada, že individuálna identifikácia ešte nezaručuje úplnú vysledovateľnosť, pretože iba umožňuje získať informácie na neskoršie použitie, a že hlavnú súčasť systému vysledovateľnosti predstavuje register.
- 57 Ako uviedol generálny advokát v bodoch 72 až 74 svojich návrhov, s prihliadnutím na rôzne štúdie, ktoré boli vykonané po kríze v roku 2001, osobitná správa Dvora audítorov č. 8/2004 a záverečná správa IDEA neboli ani zďaleka jedinými dokumentmi, ktoré navrhovali dôslednú revíziu regulačného rámca na identifikáciu zvierat.
- 58 Vzhľadom na veterinárnu, nálezovú, hospodársku a sociálnu situáciu v čase prijatia nariadenia č. 21/2004 a uvedených správ sa mohol normotvorca Únie legitímne domnievať jednak, že na základe sporných povinností musia byť zvieratá identifikované individuálne a že príslušné orgány musia mať prístup k informáciám, ktoré prostredníctvom elektronických identifikátorov a registrov v chove umožňujú prijať potrebné opatrenia na to, aby sa zabránilo a obmedzilo šírenie nákazlivých chorôb oviec a kôz, a jednak, že pôvodný systém identifikácie v chove nepredstavuje dostatočne účinný prostriedok na zabezpečenie cieľov stanovených nariadením č. 21/2004.
- 59 Preto treba konštatovať, že sporné povinnosti sú nevyhnutné na dosiahnutie cieľov sledovaných uvedeným nariadením.
- 60 Pokiaľ ide o prípadnú neprimeranosť sporných povinností, treba konštatovať, že normotvorca Únie musí nájsť rovnováhu medzi dotknutými záujmami (pozri v tomto zmysle už Volker und Markus Schecke a Eifert, už citovaný, bod 77, ako aj Sky Österreich, už citovaný, bod 59), konkrétne medzi slobodou podnikania chovateľov oviec a kôz na jednej strane a všeobecným záujmom na boji proti nákazám oviec a kôz na druhej strane.
- 61 Pokiaľ ide o nadmerné finančné zaťaženia, ktoré mali vzniknúť v dôsledku sporných povinností a ktoré štúdia Združenia nemeckých krajských zväzov chovateľov oviec (Vereinigung deutscher Landesschafzuchtverbände eV), na ktorú odkazuje pán Schaible, odhaduje na viac ako 20 eur ročne na ovcu, treba uviesť, že podľa vnútroštátneho súdu táto štúdia neberie do úvahy náklady, ktoré tak či tak vznikli pri identifikácii podľa chovu. Takisto, ako to uvádza Komisia, možno očakávať, že náklady na elektronické ušné značky sa ich častejším používaním časom znížia. Okrem toho, ako tvrdí holandská vláda, môžu byť aktuálne náklady nižšie ako náklad na neselektívne opatrenia, ako je zákaz vývozu alebo preventívna porážka hospodárskych zvierat v prípade výskytu choroby.
- 62 Ďalej treba konštatovať, že žiadna skutočnosť v spise, ktorý ma Súdny dvor k dispozícii, nespochybňuje tvrdenie Rady a Komisie, podľa ktorého sa o finančných aspektoch nového systému zavedeného nariadením č. 21/2004 v rozsiahlej miere diskutovalo počas legislatívneho procesu a náklady a výhody tohto systému sa vzájomne vyvážili.
- 63 Navyše treba poukázať na to, že nariadenie č. 21/2004 obsahuje viaceré výnimky z povinnosti elektronickej identifikácie, ktorými sa zohľadňuje výsledok vyvažovania výhod sporných povinností a z nich vyplývajúcich nákladov.
- 64 Podľa článku 4 ods. 1 druhého pododseku uvedeného nariadenia tak členské štáty môžu stanoviť, že zvieratá chované v extenzívnych podmienkach alebo v podmienkach farmárčenia na voľnom priestranstve budú identifikované až po lehote, ktorá môže dosiahnuť deväť mesiacov namiesto

šiestich. Podľa odseku 3 tohto článku môžu príslušné orgány umožniť iné riešenie, ako je elektronická identifikácia, a to v prípade zvierat určených na zabitie pred dosiahnutím veku 12 mesiacov, ktoré nie sú určené na obchod v rámci Spoločenstva ani na vývoz do tretích krajín. Článok 9 ods. 3 druhý a tretí pododsek nariadenia č. 21/2004 stanovuje, že elektronická identifikácia je povinná iba pre členské štáty, v ktorých celkový počet zvierat presiahne určitú limitnú úroveň.

- 65 Treba konštatovať, že Komisia s prihliadnutím na náklady za elektronické identifikátory, čítacie zariadenia a zariadenia na spracovanie dát, ako aj na výpočty urobené Spoločným výskumným centrom Únie a viacerými členskými štátmi navrhla postupné zavádzanie elektronickej identifikácie, počnúc elektronickým značkováním v prvej fáze a prepojením informácií o pohybe zvierat s ich individuálnymi kódmi v druhej fáze, aby sa v úvodnom období ušetrili výdavky, tak ako to vyplýva z bodu 2.3 správy Komisie Rade zo 16. novembra 2007 o implementácii elektronickej identifikácie oviec a kôz [KOM(2007) 711 v konečnom znení], ako aj zo zmien a doplnení nariadenia č. 21/2004 prostredníctvom nariadenia č. 933/2008.
- 66 Napokon treba pripomenúť, že normotvorca Únie zmiernil dodatočné náklady chovateľov hospodárskych zvierat tak, že členským štátom a regiónom umožnil poskytnúť im v prípadne potreby finančnú podporu z fondov Únie. Nariadenie Rady (ES) č. 1257/1999 zo 17. mája 1999 o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF) a ktorým sa menia a rušia niektoré nariadenia (Ú. v. ES L 160, s. 80; Mim. vyd. 03/025, s. 391) bolo zmenené a doplnené krátko pred prijatím nariadenia č. 21/2004. Článok 21b ods. 1 nariadenia č. 1257/1999, zmenený a doplnený nariadením Rady (ES) č. 1783/2003 z 29. septembra 2003 (Ú. v. EÚ L 270, s. 70; Mim. vyd. 03/040, s. 338), stanovuje, že poľnohospodári, ktorí musia uplatňovať náročné normy vychádzajúce z právnych predpisov Únie a novozavedené normy vo vnútroštátnych právnych predpisoch, môžu dostať dočasnú podporu určenú na čiastočné pokrytie vzniknutých nákladov a ušlého zisku. Toto ustanovenie sa uplatní predovšetkým na chovateľov zvierat, ktorých sa sporné povinnosti týkajú.
- 67 V tejto súvislosti Rada uvádza, že táto možnosť poľnohospodárov získať finančnú podporu bola dôležitým faktorom, ktorý vzala do úvahy pri rozhodovacom procese. Takisto uvádza, že v článku 31 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 z 20. septembra 2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) (Ú. v. EÚ L 277, s. 1), ktorým sa zrušilo nariadenie č. 1257/99 a ktoré je teraz v platnosti, sa zachovala podstata uvedeného ustanovenia.
- 68 Za týchto podmienok nemožno tvrdiť, že normotvorca Únie riadne nepreskúmal finančné zaťaženie vyplývajúce z dodatočných výdavkov, ktoré musia znášať chovatelia oviec a kôz, aby splnili tieto povinnosti, a výhody, ktoré možno týmito povinnosťami docieľiť, ani že sa dopustil pochybenia pri vyvažovaní rôznych záujmov, aby nastolil spravodlivú rovnováhu.
- 69 Pokiaľ ide o tvrdenie, že pripevnenie elektronických identifikátorov vedie k častejším a závažnejším zraneniam zvierat, treba uviesť, že určité negatívne účinky, ktoré môžu ovplyvniť zdravie a dobré životné podmienky oviec a kôz, boli preskúmané a vzaté do úvahy v rámci štúdií, ktoré sa vypracovali pred prijatím nariadenia č. 21/2004.
- 70 Predovšetkým záverečná správa IDEA skúmala hlavné príčiny zranení a úhynu po aplikácii elektronickeho identifikátora a poskytla normotvorcovi užitočné informácie o spôsobe, akým môžu rôzne typy zariadení ovplyvňovať zdravie zvierat.
- 71 Dôkazy predložené pánom Schaiblem nespochybňujú posúdenia a rozhodnutia normotvorcu Únie, ktoré urobil na základe uvedených štúdií pri prijatí nariadenia č. 21/2004.

- 72 Skutočnosť, že namiesto jediného musia byť na zvieratá pripevnené dva identifikátory, a okolnosť, že nové identifikátory spôsobujú vzhľadom na zásah a miesto, ako aj ich hmotnosť štatisticky viac zranení a komplikácií ako pôvodné identifikátory, nie sú spôsobilé preukázať, že posúdenie výhod zavedenia povinnosti elektronickej identifikácie oviec a kôz, ktoré vykonal normotvorca Únie, bolo chybné z dôvodu nerešpektovania dobrých životných podmienok zvierat.
- 73 Okrem toho treba uviesť, že nový systém zavedený nariadením č. 21/2004, ktorý umožňuje presnejšiu identifikáciu zvierat, ktoré sa počas nákazy dostali do kontaktu, napomáha potlačiť šírenie nakažlivých chorôb a umožňuje tak vyhnúť sa výslednému utrpeniu infikovaných zvierat. Preto z tohto uhla pohľadu predmetné povinnosti pozitívne prispievajú k ochrane dobrých životných podmienok zvierat.
- 74 Tvrdenia uplatňované na podporu neplatnosti nariadenia č. 21/2004 z dôvodu rozsahu negatívneho vplyvu povinnosti elektronickej identifikácie oviec a kôz upravenej týmto nariadením na dobré životné podmienky zvierat preto musia byť zamietnuté.
- 75 Za týchto podmienok treba dospieť k záveru, že normotvorca Únie mohol legitímne uložiť sporné povinnosti a vychádzať z toho, že nevýhody vyplývajúce z týchto povinností nie sú neprimerané vo vzťahu k cieľom uvedeným v nariadení č. 21/2004, a že sa nedopustil pochybenia pri preskúmaní výhod a nevýhod predmetných povinností vzhľadom na všetky dotknuté záujmy, a teda ani neporušil slobodu podnikania chovateľov oviec a kôz.

O rovnosti zaobchádzania

- 76 Rovnosť pred zákonom upravená v článku 20 Charty je všeobecnou zásadou práva Únie, ktorá vyžaduje, aby sa s porovnateľnými situáciami nezaobchádzalo rozdielne a aby sa s rozdielnymi situáciami nezaobchádzalo rovnako, ibaže by takéto zaobchádzanie bolo objektívne (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júla 2006, Franz Egenberger, C-313/04, Zb. s. I-6331, bod 33).
- 77 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je rozdiel v zaobchádzaní odôvodnený, ak je založený na objektívnom a primeranom kritériu, to znamená ak je v súlade s právne prípustným cieľom sledovaným predmetnou právnou úpravou a tento rozdiel je primeraný cieľu, ktorý príslušné zaobchádzanie sleduje (rozsudok zo 16. decembra 2008, Arcelor Atlantique a Lorraine a i., C-127/07, Zb. s. I-9895, bod 47).
- 78 Keďže ide o právny akt Únie, prináleží normotvorcovi Únie preukázať existenciu objektívnych kritérií predložených ako odôvodnenie a poskytnúť Súdnemu dvoru dôkazy nevyhnutné na preverenie existencie uvedených kritérií (pozri rozsudok Arcelor Atlantique a Lorraine a i., už citovaný, bod 48).
- 79 V konaní vo veci samej je platnosť určitých ustanovení nariadenia č. 21/2004 z dôvodu ich diskriminačnej povahy spochybnená vo viacerých ohľadoch. Jednak sa uvádza, že výnimka upravená v článku 9 ods. 3 nariadenia č. 21/2004 (ďalej len „sporná výnimka“) stanovuje rozdielne zaobchádzanie, ktoré nie je odôvodnené. Ďalej sporné povinnosti upravené týmto nariadením údajne diskriminujú chovateľov oviec a kôz vo vzťahu k chovateľom hovädzieho dobytku a ošípaných.

O spornej výnimke

- 80 Pán Schaible tvrdí, že sporná výnimka, ktorá oprávňuje členské štáty s malou populáciou oviec a kôz, aby elektronickej identifikácii zaviedli voliteľne, predstavuje diskrimináciu a zabezpečuje chovateľom zvierat v členských štátoch, ktoré tento systém nezaviedli, konkurenčnú výhodu vo vzťahu k ostatným chovateľom usadeným v Únii. Domnieva sa, že výdavky uložené chovateľom sú, tak ako riziká nákazy, v oboch skupinách členských štátov rovnaké.

- 81 Pokiaľ ide o tvrdenia pána Schaibleho, treba uviesť, že v danom prípade je zrejmé, že sporná výnimka vedie k rozdielnemu právnemu zaobchádzaniu s chovateľmi hospodárskych zvierat v závislosti od členského štátu, v ktorom sa nachádzajú.
- 82 Napriek tomu je potrebné konštatovať, že kritérium predstavujúce základ spornej výnimky má objektívnu a primeranú povahu.
- 83 V prvom rade treba uviesť, že limitné úrovne uvedené v článku 9 ods. 3 nariadenia č. 21/2004 totiž obsahujú úplne objektívne kritériá. Členské štáty, ktoré tieto kritériá spĺňajú nezávisle od svojej absolútnej geografickej veľkosti a ktoré sa rozhodnú využiť spornú výnimku, môžu elektronickú identifikáciu zaviesť v budúcnosti, ak sa rozhodné okolnosti zmenia, a majú dokonca povinnosť ich zaviesť v prípade, ak populácia ich zvierat prekročí príslušnú limitnú úroveň.
- 84 Limitné úrovne stanovené spornou výnimkou sa ďalej zdajú objektívne a primerané k cieľom sledovaným nariadením č. 21/2004, keďže, ako zdôrazňuje Komisia, v prípade stáda s malou populáciou hospodárskych zvierat, ktoré nie sú určené na obchod v rámci Spoločenstva, nie je možné dosiahnuť úspory z rozsahu na vnútroštátnej úrovni, ktoré by umožnili zníženie nákladov na elektronický systém.
- 85 Pokiaľ ide o náklady a výdavky, Rada správne pripomína, že v členských štátoch s malou populáciou hospodárskych zvierat môže byť finančná záťaž súvisiaca s eradikáciou a odstraňovaním rozsiahlych nákaz nižšia než náklady na zavedenie takéhoto systému elektronickej identifikácie. Aj za predpokladu, že existuje zvýšené riziko nákazy, je teda toto riziko v zásade obmedzené na územie členských štátov, ktoré sa rozhodli využiť predmetnú výnimku a počítajú s tým, že budú musieť takúto finančnú záťaž v prípade nákazy niesť.
- 86 Vzhľadom na to, že sporná výnimka oprávňuje členské štáty, aby voliteľne zaviedli individuálnu elektronickú identifikáciu iba pre zvieratá, ktoré nie sú určené na obchod v rámci Spoločenstva, treba súhlasiť s francúzskou vládou, že chovateľ usadený v členskom štáte, kde je uvedená identifikácia povinná, nenesie žiadnu hospodársku nevýhodu vyplývajúcu zo spoločných účinkov tejto povinnosti a spornej výnimky. Každé zviera putujúce do tohto členského štátu totiž bude musieť byť takisto nevyhnutne elektronicke identifikované, aj keď pochádza z členského štátu, kde na základe predmetnej výnimky individuálna elektronicke identifikácia zvierat, ktoré nie sú určené na obchod v rámci Spoločenstva, nie je povinná.
- 87 Napokon treba pripomenúť, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že zákaz diskriminácie sa nevzťahuje na prípadné rozdiely v zaobchádzaní, ktoré môžu v jednotlivých členských štátoch vyplývať z rozdielov, ktoré existujú medzi právnymi predpismi jednotlivých členských štátov, pokiaľ sú týmito právnymi predpismi rovnakým spôsobom dotknuté všetky osoby patriace do ich pôsobnosti (rozsudok zo 16. júla 2009, Horvath, C-428/07, Zb. s. I-6355, bod 55 a citovaná judikatúra). Súdny dvor rozhodol, že hoci sa táto zásada rozvinula v rámci výkladu ustanovení práva Únie, ktorého účelom je posúdenie zlučiteľnosti vnútroštátnych právnych predpisov z hľadiska zásady zákazu diskriminácie, nemôže to byť inak ani v prípade posúdenia platnosti ustanovenia práva Únie, ktoré priznáva členským štátom určitú mieru diskrečnej právomoci, na základe ktorej prijímajú tieto rozdielne právne predpisy (pozri analogicky rozsudok z 19. septembra 2013, Panellinos Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou, C-373/11, body 35 a 36).
- 88 Za týchto podmienok treba dospieť k záveru, že sa nevyskytol žiadny dôkaz, ktorý by platnosť spornej výnimky spochybnil z dôvodu jej diskriminačnej povahy.

O namietanej diskriminácii chovateľov oviec a kôz vo vzťahu k chovateľom hovädzieho dobytká a ošípaných

- 89 Pán Schaible uvádza, že povinnosť elektronicky identifikovať každé zviera nemajú chovatelia hovädzieho dobytká a ošípaných napriek skutočnosti, že uvedené zvieratá sú nálezom vystavené rovnako ako ovce a kozy. Domnieva sa, že identifikačný systém chovu umožňuje účinne bojovať s nálezami ošípaných. Pán Schaible tvrdí, že zavedenie povinného systému elektronickej identifikácie sa neplánuje pri hovädzom dobytku a že z návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady z 30. augusta 2011, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1760/2000, pokiaľ ide o elektronickeú identifikáciu hovädzieho dobytká, a ktorým sa vypúšťajú ustanovenia týkajúce sa dobrovoľného označovania hovädzieho mäsa [KOM(2011) 525 v konečnom znení], vyplýva, že Komisia navrhuje zachovať voliteľný charakter elektronickej identifikácie hovädzieho dobytká najmä z dôvodu ťažkostí, ktoré vznikli v rámci povinnej identifikácie oviec a kôz. Domnieva sa, že stratégie Únie v tejto oblasti nie sú koherentné a že Únia testuje technológie, ktoré nie sú pripravené na aplikáciu v odvetví, v ktorom majú poľnohospodári malý vplyv.
- 90 Francúzska a holandská vláda upozorňujú na rozdiely charakterizujúce odvetvie oviec a kôz na jednej strane a odvetvie hovädzieho dobytká a ošípaných na druhej strane. Zdôrazňujú osobitosti týchto jednotlivých druhov zvierat, pokiaľ ide o ich chov, dopravu, obchodovanie s nimi, ako aj o choroby a profily rizík, ktoré ich ohrozujú. Predovšetkým ovce a kozy absolvujú viac presunov než hovädzí dobytká a ošípané a na rozdiel od hovädzieho dobytká a ošípaných sa často uvádzajú na trh prostredníctvom aukcií veľmi veľkých stád. Okrem toho zloženie stád oviec a kôz sa mení častejšie, než je to v prípade hovädzieho dobytká a ošípaných. Pokiaľ ide o slintačku a krívačku, riziko nákazy je oveľa väčšie pri ovciach a kozách ako pri ošípaných. Tieto okolnosti sťažujú identifikáciu a vysledovanie oviec a kôz.
- 91 V tejto súvislosti treba uviesť, že ak má normotvorca Únie reštrukturalizovať alebo vytvoriť komplexný systém, môže si zvoliť, že bude postupovať po etapách a podľa získanej skúsenosti, za predpokladu, že je výber normotvorcu odôvodnený objektívnymi a primeranými kritériami vo vzťahu k cieľu, ktorý predmetná právna úprava sleduje (pozri v tomto zmysle rozsudok Arcelor Atlantique a Lorraine a i., už citovaný, body 57 a 58 a citovanú judikatúru).
- 92 S prihliadnutím na zistenia uvedené v bodoch 89 a 90 tohto rozsudku týkajúce sa podobností a odlišností charakteristických pre ovce a kozy na jednej strane a hovädzí dobytká a ošípané na strane druhej treba konštatovať, že napriek určitým podobnostiam týchto rôznych druhov cicavcov existujú rozdiely odôvodňujúce vlastný regulačný rámec pre každý druh zvieratá. Vzhľadom na historické súvislosti krízy slintačky a krívačky v roku 2001 bol normotvorca Únie nariadením č. 21/2004 oprávnený zaviesť špecifickú právnu úpravu obsahujúcu elektronickeú identifikáciu druhov, ktoré boli touto krízou obzvlášť dotknuté.
- 93 Rada preto nebola povinná odmietnuť prijatie nariadenia č. 21/2004 na základe návrhu Komisie o zavedení elektronickej identifikácie oviec a kôz z dôvodu, že jeho oblasť pôsobnosti je príliš obmedzená.
- 94 Treba však uviesť, že ak sa normotvorca mohol pri zavedení elektronickej identifikácie legitímne opierať o takýto postupný prístup, je povinný s ohľadom na ciele nariadenia č. 21/2004 zväziť nutnosť preskúmať zavedené opatrenia, predovšetkým pokiaľ ide o voliteľnú alebo povinnú povahu elektronickej identifikácie (pozri analogicky rozsudok Arcelor Atlantique a Lorraine a i., už citovaný, bod 62).
- 95 Preto treba konštatovať, že toto nariadenie nezavádza nijakú diskrimináciu chovateľov oviec a kôz vo vzťahu k chovateľom hovädzieho dobytká a ošípaných.

- 96 Za týchto podmienok nie je preukázané, že sporná výnimka a sporné povinnosti upravené nariadením č. 21/2004 porušujú zásadu rovnosti zaobchádzania.
- 97 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že posúdenie predložených otázok neodhalilo žiadnu skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na platnosť článku 3 ods. 1, článku 4 ods. 2, článku 5 ods. 1 a článku 9 ods. 3 prvého pododseku, ako aj oddielu B bodu 2 prílohy nariadenia č. 21/2004.

O trovách

- 98 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Posúdenie predložených otázok neodhalilo žiadnu skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na platnosť článku 3 ods. 1, článku 4 ods. 2, článku 5 ods. 1 a článku 9 ods. 3 prvého pododseku, ako aj oddielu B bodu 2 prílohy nariadenia Rady (ES) č. 21/2004 zo 17. decembra 2003, ktorým sa ustanovuje systém na identifikáciu a registráciu oviec a kôz a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1782/2003 a smernice 92/102/EHS a 64/432/EHS, zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 933/2008 z 23. septembra 2008.

Podpisy